

CZASOPISMO

TOWARZYSTWA APTEKARSKIEGO.

Wychodzi co 1go i 15go każdego miesiąca w objętości 1—1½ arkusza druku. — Prenumerata wynosi dla członków towarzystwa rocznie 4 zlr. 30 ct.; półrocznie 2 zlr. 20 ct.; dla nieczłonków w Austrii rocznie 6 zlr. 30 ct., półrocznie 3 zlr. 20 ct., w Warszawie rocznie rsr. 4 kop. 50, na prowincyi w Króľ. polskiem i w Ces. Rosyjskiem z przesłanką rsr. 5 kop. 20; w Niemczech rocznie 12 Mk., w Belgii, Francyi i Szwajcaryi frank. 15.—Cena ogłoszeń wynosi 5 ct. od wiersza (petit) Administracyja we Lwowie w aptece A. MUSSILA na Żółkiewskiem. Wszelkie korespondencyje i listy dotyczace redakcyi a i reklamacyje adresować należy do redaktorów Lwów ul. Kopernika l. 21 w parterze. — Ogłoszenia w Wiedniu przyjmuje wyłącznie kolega E. Koszałek. Hernal, Hauptstrasse 46.—W Warszawie główny skład u Gebetnera i Wolff'a.

Treść: Od Wydawnictwa. — Zaproszenie na XV. walne Zgromadzenie członków galic. towarzystwa aptek. — Nitrogliceryna jej fabrykacyja i własności zestawil A. Bukowski. (Dokończenie). — Odezynnik na krew. Szybki sposób badania balsamu peruwiańskiego. — Przetwory peptonowe według Petit'a. — Proszek drażniący - Juckpulver. — Sprawy zawodu aptekarskiego: Rozporządzenie ministryjalne dotyczace badań leków przed ich użyciem. Sprawozdanie z 9. posiedzenia Wydz. galic. towarz. aptek. Z wydziału galic. towarz. aptekar. — Wiadomości bieżące. — Odezwa komitetu farmaceutów zbierającego składki na pomnik A. Mickiewicza. — Podziękowanie. — Ogłoszenia.

 Numer niniejszy wysłamy również wszystkim pp. właścicielom, dzierżawcom i zarządcom aptek w Galicyi na okaz, prosząc tych Panów, którzy czasopisma prenumerować nie chcą o zwrot tego numeru.

Dawniejszych naszych pp. przedpłacicieli prosimy o rychłe reklamowanie brakujących im numerów z ubiegłych roczników.

Od Wydawnictwa.

Zaproszenie

na XV. walne zgromadzenie członków galicyjskiego Towarzystwa aptekarskiego, które na podstawie art. 31 statutu odbędzie się w bieżącym miesiącu a to we Wtorek dnia 30. o godzinie 6tej

wieczorem w lokalu Towarzystwa we Lwowie (ul. Ormiańska l. 15. I. piętro).

Porządek dzienny :

1. Odczyt na temat naukowy.
2. Odczytanie i potwierdzenie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia.
3. Sprawozdanie z rocznych czynności wydziału.
4. Sprawozdanie z stanu kasy.
5. Sprawozdanie administracyi „Czasopisma“ i „Kalendarza dla farmaceutów“ za rok 1882.
6. Sprawozdanie Zarządu szkoły i pracowni farmaceutycznej.
7. Wnioski wydziału.
8. Wnioski i interpelacyje członków.
9. Wybory prezesa, jego zastępcy i wydziału.

We Lwowie dnia 13. stycznia 1883 r.

W. Jabłonowski,
sekretarz.

A. Mussil,
prezes.

Nitrogliceryna

zestawił

A. Bukowski, prowizór faru.

(Dokończenie).

Rozrywające działanie nitrogliceryny, jak już dowiedziono znacznie przewyższa działanie znanych dotąd środków wybuchających i pomimo wielu ujemnych stron, ma te zalety, że oszczędza znacznie czas i pracę przy świrowaniu otworów, rozsadzaniu skał. Zawdzięczając tylko tej gwałtownej sile, mamy dziś przejścia dla kolei żelaznych przez góry, o których dawniej myśleć nawet było niepodobna.

Największa liczba smutnych wypadków z nitrogliceryną, jak powiada prof. Hill, była z powodu użycia nieczystego produktu. Należyta staranność w jej przygotowaniu zmniejsza niebezpieczeństwo towarzyszące jej używaniu.

Do rozsadzania używa się niepłynnej nitrogliceryny, ponieważ jest to niedogodnem, lecz mieszaniny jej z jakimś obojętnym proszkiem jak np. trociny, węgiel drzewny, lub sproszkowana krzemionka, i tego rodzaju mieszaninom nadano nazwy dualinu i dynamitu *), które mają tą wyższość od czystej nitrogliceryny, że od uderzenia nie wybuchają, lecz wymagają sztucznego zapalenia, poczem wybuchają ze straszliwą siłą.

Nitrogliceryna ma te jeszcze zalety, że przy wybuchu jej wydzielają się gazy nieszkodliwe jak: kwas węglowy, azot i para wodna, i jak badania Nabela wykazały, w chwili wybuchu nitrogliceryny, wytwarzające się gazy, zwiększają ośm razy swą objętość i według tego, przecięciowo jedna objętość nitrogliceryny wydaje 10.384 objętości gazów, gdy proch strzelniczy, który jak wiadomo jest ziarnowaną mieszaniną siarki, saletry i węgla w oznaczonych stosunkach, wytwarza tylko 800 objętości gazów.

Co się tyczy działania chemicznego zachodzącego przy wybuchu nitrogliceryny, to jest ono podobnem do działania, zachodzącego przy spaleniu prochu, ponieważ w obudwu razach otrzymujemy a) wytworzenie wielkiej objętości gazu i b) uwolnienie wielkiej ilości siły, nadające zamkniętem cząsteczkom gazu, ogromną siłę ruchu.

Lecz proces chemiczny przy wybuchu prochu wymaga pewnego czasu i zachodzi jedynie na powierzchni ziarenek jego, pierwsza warstwa cząsteczek musi być pierwej zużyta nim działanie dojdzie drugiej warstwy, i tak następnie, spalanie zaś cząsteczek nitrogliceryny dokonywa się w jednej chwili, i ta właśnie kwestyja objaśnia nam różnicę skutku obudwu wybuchów, zależącego również od tej okoliczności, że nitrogliceryna daje 900 razy większą od swojej objętości gazu, kiedy przy prochu objętość gazu jest tylko 300 razy większą od objętości ziarna, a zatem przy spaleniu prochu, otrzymujemy objętość gazu, która normalnie zajęła by 300 razy większą objętość od objętości użytych ziarn, gaz wywiązuje się tu szybko, lecz w wyraźnych odstępach czasu, przy nitroglicerynie zaś, objętość gazu jest 900 razy większą od objętości użytego płynu i przytem wszystkich gaz wywiązuje się w jednej chwili.

*) Dualin jest mieszaniną nitrogliceryny z trocinami, został wynaleziony przez Dittmara.

Dynamit jest mieszaniną 75 cz. nitrogliceryny i 25 cz. sproszkowanej krzemionki, wprowadzony do handlu przez Nobela w 1867 roku.

Co się tyczy zastosowania nitrogliceryny w medycynie. to dotąd jest ono jeszcze bardzo małe, a to z przyczyny jej silnego działania i głównie z powodu trudności jej przechowywania, ponieważ sama przez się, wskutek wydzielania się gazów z jej rozkładu, wywołuje straszliwy wybuch, będący nieraz przyczyną smutnych bardzo wypadków, czemu można zapobiedz przez zastosowanie podług K. Lista rurek bezpieczeństwa.

Jako środek leczniczy pierwsi homeopaci wprowadzili nitroglicerynę do materia medica pod nazwą glonoinu.

Nitrogliceryna stosowana w większych dawkach jako silny Stymulans, działa uspakajająco na nerwy, przyspieszając przytém ilość uderzeń pulsu (*Pulsus frequens*), jednakże pewnych danych, co do działania przy stosowaniu jej wewnątrznie, dotychczas brakuje jeszcze.

Działanie nitrogliceryny objawia się już przy małych dawkach. J. Merriek utrzymuje, że po użyciu czterdziestej części kropli czuje się wyraźne działanie, Field zaś powiada, że po użyciu jeszcze mniejszych dóz wywołuje się ból głowy, nieprzytomność i objawy narkotycznego zatrucia. B. Sepuchardt robił próby na samym sobie, w pięć minut po użyciu jednej kropli dostał zawrotu i bólu głowy, osłabienia wzroku, pulsacyi w okolicach skroni, później nastąpiło osłabienie, senność, dziwny jakiś zapach w ustach, palenie w gardle i ściskania w okolicach serca.

Po upływie godziny objawy te ustały i S. chciał użyć drugą dawkę nitrogliceryny przez szklaną rurkę, lecz wypadkiem użył więcej jak zamierzał, bo około dziesięciu kropli.

Powyżej podane objawy nastąpiły natychmiast, lecz w tak powiększonej formie, że S. zmuszony był zaraz się położyć; poczem zapadł w stan bezprzytomny, w którym pozostawał parę godzin. Po przebudzeniu się czuł zawrót i ból głowy, dreszcze na całym ciele i osłabienie wzroku; temperatura ciała podniosła się, puls był przyspieszony, po jakimś czasie temperatura opadła, lecz powstało uczucie palącego bólu w okolicy serca, mdłości i rodzaj konwulsyi.

Następnego dnia objawy te całkowicie ustąpiły. Wdychanie par nitrogliceryny wywołuje podobne następstwa. Merriek poczuł ból głowy, ból w oczach przy patrzeniu na światło, osłabienie i senność.

Takie same objawy można zauważyć u ludzi, pracujących w fabrykach nitrogliceryny i dynamitu.

Doświadczeń z nitrogliceryną na zwierzętach, dotychczas było bardzo mało, a podobno dowiedziono, że trujące działanie nitrogliceryny jest podobne działaniu strychniny, lecz to stwierdzono nader nielicznymi przykładami.

Wiadomości co do terapeutycznego działania są również bardzo szczupłe.

Jako środek przeciwko *tic douloureux* i innym przypadłościom używaną była podobno z dobrém skutkiem.

Dr. A. Stites powiada, że stosował nitroglicerynę w formie płynu (0.06—180.0) i w formie pigulek po $\frac{1}{50}$ grana, 4 razy dziennie, i po użyciu 4 pigulek zwykle następowało polepszenie i jak nawet wspomina, to w wypadkach apopleksyi zauważył dość dobre rezultaty, a nawet uwolnił pacjenta od konwulsyi w przeciągu trzech miesięcy.

Zewnętrznie nitrogliceryna była jeszcze bardzo mało stosowaną, a zatém czekajmy rezultatów jakie badania wydadzą po podjętych próbach, a wtedy nieomieszkamy donieść z jakimi skutkami i przeciwko czemu stosowaną była.

Warszawa w listopadzie 1882 roku.

Odczynnik na krew.

Ladendorff zaleca wymocz gwajakowy i olejek rozdrębowy (Ol. Eucalypti) jako dość czuły odczynnik na krew.

W celu próby do świeżo przygotowanego wymoczu gwajakowego (e lign. guajaci) dodaje się roztworu krwi, później olejku rozdrębowego, wskutek czego występują wkrótce charakterystyczne zmiany kolorów

Dolna warstwa w przeciągu paru sekund, barwi się, odpowiednio do ilości hemaglobiny, od jasnego do ciemnego koloru, a spływający na wierzch olejek rozdrębowy przybiera rozmaite fioletowe barwy, które przy wpadającym świetle wydają się ciemnymi (prawie czarnymi), a w przezroczystém świetle ciemno fioletowymi; barwy te jednak nikną pod działaniem światła dość szybko.

Wymocz gwajakowy do powyższej próby otrzymuje się w ten sposób, że pokrajane, mało zabarwione drzewo, maceruje się przez godzinę zimną wodą, którą później się odlewa i zastępuje alkoholem

Podług Vitali'ego najlepiej podejrzaną plamą albo za pomocą wody, lub też jeżeli jest bardzo starą i jeżeli zawiera sole żelaza, rozczynić za pomocą słabego roztworu ługu potasowego, a otrzymany roztwór słabo zakwasić kwasem octowym i dodać później cokolwiek wymoczu gwajakowego.

Jeżeli w przeciągu $\frac{1}{2}$ do 2ch godzin nie wystąpi niebieskie zabarwienie, to trzeba dodać, ol rozdrębowego lub terpentynowego i ostrożnie zmącić. W obecności krwi występuje zaraz niebieskie zabarwienie, jeżeli zaś nie nastąpi nawet za ogrzaniem, to badany płyn nie zawiera krwi.

Można także około 3 c. cm. wyżej wzmiankowanego gwajakowego wymoczu silnie zakłócić z 1,5 c. cm. olejku rozdrębowego, i taką mieszaniną mieszać z płynem zawierającym krew, przyczem w nieobecności krwi tworzy się żółtawy lub brunatno białawy osad żywicy gwajakowej, w przeciwnym zaś razie, jeżeli jest krew, osad ten wkrótce lub po słabym ogrzaniu staje się niebieskim.

A. B..

Szybki sposób badania balzamu peruwiańskiego.

Dr. Hager poleca badać balzam peruwiański w następujący sposób:

1. Balz. per. puszczone kroplami z 8–10 c. cm. do roztworu 25 cz. soli kuchennej w 115 cz. wody powinien opadać na dno.

2. Roztwór 1 cz. balzamu w 7 cz. alkoholu powinien być koloru brunatnego, a po zmąceniu z 3. częściami wody powinien przybrać mleczną barwę, która powinna się przez kilka dni utrzymywać.

3. Mieszanina 5 cz. balzamu i 8 cz. kwasu siarkowego powinna po ostygnięciu utworzyć dość sztywną masę, która przy przemywaniu nie powinna barwić wody, i nie powinna rozpuszczać się w benzynie.

4. Eter naftowy kłócony z balzamek nie powinien się zabarwiać.

5. Ostudzony roztwór otrzymany przez gotowanie mieszaniny składającej się z 5 cz. balzamu, 0,14 węglanu sodowego i 10 cz. wody, powinien odczyniać obojętnie lub słabo kwaśno lecz nigdy alkalicznie.

A. B..

Przetwory peptonowe

według Petit'a.

Elixir peptoni.

Rp. Alcohol 90%	30.0
Vini gallic.	120.0
Sacchari albi	67.0
Peptoni	15.0
Aquae	60.0

Najpierw rozpuszcza się pepton w wodzie później dodaje się wino, cukier i alkohol i filtruje się.

Syrupus peptoni.

Rp. Aquae	90.0
Sacchari	180.0
Peptoni	15.0
Trae. aurant. cort.	15.0
f. l. a. Syrupus.	

Vinum peptoni.

Rp. Vini malagens	300.0
Peptoni	30.0
Solve et filtra.	

Peptonum mercuriale.

Pp. Hydr. bichlor. corr.	3.75
Natr. chlorati	7.5
Peptoni sicci	3.75

Wszystko razem dobrze utrzeć i rozpuścić w jak najmniejszej ilości wody, otrzymany roztwór przesączyć a w końcu w próżni odparować.

Pozostałość należy po zupełnym wyschnięciu sproszkować. Otrzymany przetwór jest zupełnie rozpuszczalnym w wodzie i można go stosować w formie pigułek lub podskórnych wstrzykiwań

Do ostatnich zalecają następujący rozciek:

Rp. Peptoni mercur.	3.75
Aq. destillatae	90.0
Solve.	

Ponieważ roztwór nie osadza się przez alkalią, to jego wartość prędko zostaje pochłoniętą. Z drugiej strony, przypuszczając obecność białkanu tj. jego związku, nie zabezpieczamy się od drażnienia skóry.

A. Buk...

Juck pulver.

Proszek drażniący tj. wywołujący palenie skóry za potarciem, znany pod nazwą „Juck pulver“ otrzymuje się z *Stitzolobium pruriens* (*Mucuna pruriens*, *Dolichos pruriens*) także *Siliqua hirsuta*, rosnących w zachodnich i wschodnich Indyjach, których owoce mające 2—4 cali długości, grubości prawie palca, są pokryte łuską (skórką), na której są jakby usiane dość sztywne, kruche, kłójące, świecące się, brunatno-czerwonawe, włoski, w kształcie jedwabiu, i te to właśnie włoski stanowią tak zwany „Proszek drażniący — Juck pulver“, którego skład chemiczny jednak nie jest jeszcze dokładnie zbadany.

A. B...

Sprawy zawodu aptékarskiego.

Nadesłane w dniu dzisiejszym do Zarządu gremijalnego rozporządzenie ministryjalne podajemy w dosłownem tłumaczeniu do wiadomości pp. aptékarzy w kraju.

We Lwowie dnia 15. stycznia 1883.

J. Piepes,
sekretarz.

K. Mikolasch,
przeł. grem.

L N 77.306/82.

Odpis rozporządzenia c. k. ministryjum spraw wewnętrznych z d. 13. grudnia 1882 l. 19 272 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W składzie materyjalów Pfandzert'a spadkobierców w Wiedniu znaleziono zapas korzenia lopuchowego (*Rad. Bardannae*), który według badań prof. farmakognozyi dra. Vogla jest co najmniej w $\frac{1}{3}$ cz. (na wagę) zmieszany z korzeniem wilczej jagody (*Rad. Belladon*). Gdy lek ten nie tylko przez wiedeńskich aptékarzy ale także i przez aptékarzy z prowincyj a nadto także i przez innych materyjalistów od rzeczonyj firmy kupowanym był, to niniejszem uwiadamia się c. k. Namiestnictwo o tém z poleceniem, iżby zarządziło, w razie jeśli ten lek zafalszowany w aptékach tamtejszych miałby się znachodzić, natychmiastowe usunięcie takowego z handlu.

Przy tej sposobności należy aptékarzom przypomnieć, iż są oni zobowiązani tak w myśl instrukcyi aptékarskiej jak też i według §. 4 na czele lekospisu ogłoszonych „Regulae et notae gene-

rales" czystość i prawdziwość wszystkich tak lekospisem objętych jak i nieobjętych leków przed ich użyciem sprawdzać i że są oni za każde niedozwolone zanieczyszczenie odpowiedzialni. Z powodu że już przy układaniu cen pojedynczych leków zwrócono uwagę na straty i koszta jakie przez czyszczenie i badanie leków aptékarze ponoszą, to i tłumaczenie jakoby dla kosztów ztąd powstających nie przedsięwzięto odnośnych badań, z góry uważać należy jako zupełnie bezstawne.

Świetnemu gremijum aptékarzy do wiadomości z wezwaniem do zawiadomienia aptékarzy.

We Lwowie dnia 21. grudnia 1882 r.

W zastępstwie: *Decykiewicz.*

S p r a w o z d a n i e

9. *posiedzenia wydziału gal. towarzystwa aptécarskiego odbytego w dniu 13. stycznia 1883 r.*

Obecni pp.: Z. Rucker, Kajetanowicz, Stasiów i Jabłonowski. Przewodniczy p. Adolf Mussil.

Przedewszystkiem zatwierdził wydział skromny wydatek na litografię dyplomów dla członków korespondentów, jakoteż i kwotę 10 zlr., które przyjętym zwyczajem ofiarowano woźnemu towarzystwa jako dar święteczny i noworoczny.

Następnie postanowiono stósownie do brzmienia art. 31. nowego statutu zwołać Walne zgromadzenie na dzień 30. stycznia b. r., i uchwalono porządek dzienny, o czym wszyscy członkowie towarzystwa aptécarskiego mają być zawiadomieni. Obecny jako gość na posiedzeniu wydziału redaktor Czasopisma Wny dr. M. D. Wąsowicz przyrzekł urozmaicić uchwalony program do Walnego zgromadzenia odczytem na temat naukowy.

Pan przewodniczący zawiadamia wydział, że Wny profesor dr. Wróblewski z Krakowa nadesłał ocenę flzycznego działu podręcznika dla uczniów farmacyi przez dra. Wąsowicza, wyrażając się nadzwyczaj pochlebnie o tej pracy szanownego autora, tak co do jej wartości naukowej, jako też co formy szczęśliwie ujętej zwięzle i treściwie. Ocena działu chemicznego do wspomnianego podręcznika wkrótce ma nastąpić. Na wniosek p. Z. Ruckera uchwała wydział jednogłośnie za tak nieoszacowaną przysługę towarzystwu wyświadczoną, WP. prof. dr. Wróblewskiemu pisemne podziękowanie.

W dalszym przebiegu rozpraw ubolewa p. przewodniczący, że sprawa reformy farmacyi, o rozliczne rozbija się przeciwności; których jednak i zjednoczoném usiłowaniom trzech największych towarzystw aptécarskich Przedlitawii po 6. letniej pracy zwalczyć się nie udało.

Natomiast skarbnik towarzystwa p. Z. Rucker z przyjemnością podaje do wiadomości wydziału, że majątek towarzystwa pomimo nadzwyczajnych wydatków w tym roku powiększył się znacznie, że dłużnicy towarzystwa daleko więcej jak to dotąd bywało uiścili się z zaciągniętych zobowiązań, co bardzo korzystnie wpływając musi na coraz pomyślniejszy rozwój towarzystwa.

Dalej odczytanym został list profesora dra. Bandrowskiego w Krakowie, w którym tenże serdecznie dziękuje za uwagę, jaką mu ze strony towarzystwa aptécarskiego dostała się w udziale.

Za redakcyję kalendarzyka dla farmaceutów i chemików na rok 1883 uchwalił wydział 50 zlr tytułem remuneracyi.

W końcu przyjęto na członków rzeczywistych do towarzystwa następujących kolegów :

pp. Zygmunta Kalickiego, aptékarza w Gwoźdzcu, Stanisława Doboszyńskiego, mag. farm. w Horodence i Adolfa Pinelesa, asyst. farm. we Lwowie.

W. Jabłonowski.
Sekretarz.

A. Mussil.
Prezes.

Z wydziału galic. towarzystwa apték.

Do sprzedania : Hba Menth piper.

Castoreum sibir, deka 3 zlr. 50 ct

Cantharides frag. kilo 4 „ 20 ct.

Lapis Cancror kilo 5 „ 50 „

Secale cornut „ 1 „ 10 „

Sem foeniculi nov. kilo — „ 40 „

„ sinapis alb „ — 20 „ (100 kl. 16 zlr.)

Poszukuje się do kupienia : Baccae Myrtillorum

Hba Centauri

Flores Chamomil vulg

„ Malvae arbor

Sem Sinapis nigr.

Hba Absinthi jak największą ilość.

Poszukują umieszczenia : Magistrowie — asystenci.

Aptéka w małym miasteczku z domem i ogrodem do sprzedania.

Aptéka w małym miasteczku przynosząca 2500 zlr. dochodu jest do sprzedania.

Kilku słuchaczy kursu farmaceutycznego poszukuje na czas feryj zastępstwa.

Poszukuje się dzierżawy w większym mieście powiatowém.

PP. którzy z pośrednictwa skorzystali, a taksy ustanowionej statutem w kwocie 2 zlr. jako nieczłonkowie towarzystwa nie uiszcili, raczą takową na ręce podpisanego nadesłać.

S. Kajetanowicz,
w aptéce pod złotym lwem
we Lwowie.

Wiadomości bieżące.

— Franciszek Ormezowski, magister chirurgii i farmacyi, były aptekarz w Krystynopolu, obywatel miasta Stryja zmarł w d. 13. b. m. w Stryju przeżywszy lat 73.

— Zakaz utrzymywania apték w Petersburgu przez żydów wydany za ministryjum jen. Ignatjewa uznanym został przez senat jako nielegalny. Tak za Gołosem donosi Wracz (Nr. 50).

— Dr. Russell wykazał na zasadzie licznych doświadczeń dokonanych w pracowni chemicznej szpitala św. Bartłomieja, iż powietrze londyńskie w czasie mgły zawiera w sobie bardzo znaczną ilość kwasu węglowego. W niektórych razach ilość przewyższała $2\frac{1}{2}$ raza ilość w normalnych okolicznościach znajdującego się tego gazu.

— Z pism berlińskich dowiadujemy się, że w pracowni urzędu sanitarnego państwa niemieckiego prof. Schütz i dr. Löffler odbywając studyja nad etyologią nosaczyny odkryli patogenicznystrój będący swoistym zarazkiem tej choroby.

— Paryż. W roku 1880 policja sanitarna w Paryżu skonfiskowała 646 000 kilogramów mięsa, 1300 sztuk zwierzyny, 4034 kilogramów ryb, 77,000 sztuk owoców, 40 000 kilogramów jarzyn i 1005 słoików konserw.

— Petersburg. Zarząd miasta Petersburga wydał rocznik, w którym znajdują się niektóre ciekawe dane dotyczące ruchu ludności z urzędzeń higienicznych. Na 100 mężczyzn przypada w stolicy 77 kobiet. Naturalny ubytek ludności wynosi $\frac{1}{2}\%$ rocznie, a więc wzrost ludności pochodzi tylko od zwiększenia liczby przyjeźdźnych. 44% domów posiada wodociągi, połowa tej liczby posiada oświetlenie gazowe; czwarta część ogólnej liczby domów posiada suteryny mieszkalne (w błotnistym gruncie); mieszkania pod strychem znajdują się też więcej niż w czwartej części domów. Mieszkań zajętych jest 104.102; trzecia część takowych składa się z jednego lub dwóch pokoi. Dziewiąta część ogólnej liczby chorych, czyli 10,000, przedstawiają osobniki weneryczne.

✓ — Wyrobniicy pracujący nad bursztynem cierpią, jak zauważył Wallenberg, na objawy zatrucia łożowcem, ponieważ przeczy-

szczając bursztyn używają gładkiego kawału ołowiu potrzebnego do tych rękoczynów.

— Głośno zareklamowana — i u nas — metoda homeopatycznego leczenia dyfteryi przez pana Ditmana w Petersburgu miała dać powód do próby, w której na biegłych wezwanemi byli niektórzy ze znakomitszych lekarzy. Otóż Wracz donosi, iż doktorzy: Rauchfus, Bystrow, Krasowskij, Czudnowskij i Eichwald „zaszczytnego“ wezwania na arbitrów w tej śmiesznej ankiecie nie przyjęli. Niektóre pisma polityczne są tą odmową zgorszone, a Wracz zapytuje jednego z nich (redaktora „Strany“), co by też zrobił gdyby mu zaproponowano stwierdzić czy rzeczywiście grzmoty pochodzą ztąd, że prorok Eliasza w niebie się huśta?

— Paweł Perier przedstawił Izbie deputowanych w Paryżu projekt prawa o paleniu ciał. Projekt, pod którym podpisanych jest wielu wybitnych deputowanych zawiera 5 artykułów: Każdemu ma być dozwolone w ostatniej swej woli zarządzić, iżby ciało jego było spalone a nie pochowane. Pozostalej rodzinie ma być także dozwolone ciało spalić lub pochować. W razie jakiegokolwiek opozycji mogącej się przeciwko spaleniu ciała nastreczyć, sędzia pokoju winien sprawę w przeciągu 24 godzin rozstrzygnąć. Jeżeli jest podejrzenie, iż zmarły stał się ofiarą zbrodni, to przed spaleniem należy dokonać oględzin pośmiertnych.

— Woń piżma można zniszczyć, według Wiesenthal'a, za pomocą lekkiego rozczynu chlorku chininy.

— O zakładach kumysowych w Rosyi. Oziercowskiej opisuje w obszernym artykule, p. t. „Bohdanowskoje kumysoleczebnoje Zawiedienie“, wadliwy stan zakładów kumysowych w Rosyi. Pomijając szczegóły dotyczące zakładu „Bohdanowskiego“, jednego z najsłynniejszych w Rosyi, ograniczamy się podaniem wniosków autora co do zakładów tych w ogólności.

1. Zakłady kumysowe nie odpowiadają zasadniczemu warunkom lecznic pod względem higieniczno - dyjetycznym miejscowość zwykle wybrana nieumiejętnie, potrawy niehigieniczne, mieszkania wilgotne, kumys przyrządza się w sposób wadliwy. Okoliczności te znajdują tłómaczenie w fakcie, że administracja zakładów powierzona bywa zwykle negocyjantom, którzy je wydzierżawiają; niektórzy wypuszczają w dzierżawę oddzielnie kumys, restauracje i mieszkania. Negocjanci dbają li tylko o zysk osobisty jak największy i przy braku kontroli, posuwają chciwość swą do niesłychanych rozmiarów.

2. Przy obecnym stanie zakładów kumysowych, nie należy marzyć o kuracyi za pomocą tego środka i pamiętać o zagrażającym choremu otoczeniu w zakładzie.

3. Rezultaty leczenia kumysem bynajmniej nie odpowiadają pięknym opisom takowych. Zwiększenie ciężaru ciała zwykle występuje u osób u których zakład posiada znaczenie kolonii letniej (odpoczynek na świeżem powietrzu), częstokroć ciężar ciała ulega zmniejszeniu.

4. Naukowa strona zakładów kumysowych równa się zeru. Jeżeli zakład zaprasza cesarza na lato, to tylko w celu reklamy. Olbrzymi materyjał kliniczny ginie bezużytecznie. dla braku sta-
tystyki, jakkolwiek rachunki gospodarskie mogą służyć za wzór buchalteryi.

5. Stan ten zakładów kumysowych wymaga stanowczej reformy; z pomocą mogłyby przyjść w tej mierze towarzystwa lekarskie.

6. Broszury o kumysie wydane dotychczas w ogólności od-
znaczają się niedokładnością. Najlepszą z tych jest praca Połu-
bińskiego wydana jeszcze w r. 1865. „Med.“

— Otrzymaliśmy następujące pismo z prośbą o zamieszczenie w Czasopiśmie:

Szanowni Panowie i Koledzy!

Obecnie, gdy cały naród polski uwiecznić pragnie pamięć największego wieszczą swojego przez postawienie mu odpowiedniego pomnika w Krakowie; w chwili, w której synowie wszystkich ziem Polski prześcigają się w chętej ofiarności; my jedni dotych-
czas pozostaliśmy w tyle, nie złożywszy na ten cel tak patryjo-
tyczny najmniejszej nawet kwoty.

Dalecy jesteście od tego, ażeby posądzać Was, Sz. Panowie i Koledzy, o brak dobrych chęci, przeciwnie, zupełnie jesteście przeświadczeni, iż czekałicie tylko na stosowną chwilę, ażeby każdy z Was dorzucić mógł cegielkę na budowę tego pomnika chwały narodowej.

Postanowiliśmy przeto przypomnieć Wam Panowie i Koledzy ten cel wzniosły i zająć się zbieraniem datków patryjotycznej Waszej ofiarności. Niechajże każdy z Was przyczyni się wedle możności do urzeczywistnienia tak szlachetnie poczętej myśli i tak patryjotycznego celu.

Datki upraszamy nadsyłać najlepiej przekazem pocztowym na ręce kolegi Szymona Kajetanowicza, „apteką pod Lwem“ we Lwowie. Takowe będą w Czasopiśmie towarzystwa ogłoszone, a uzbiera-
rana znaczniejsza kwota zostanie w imieniu galicyjskich aptekarzy i współpracowników odesłana do głównego komitetu w Krakowie. Komitet farmaceutów we Lwowie zbierający składki na pomnik A.
Mićkiewicza:

*Szymon Kajetanowicz, Wincenty Jabłonowski, Zygmunt Kalicki,
Jan Bachman, Leon Stasiów.*

Wny dr. Karol Mikolasch 25 zł., Nahlik 10 zł., Wewiórski i Sklepiński 5 zł., Beiser 3 zł., Rucker 3 zł., Mussil 3 zł., Kocha-
nowski 3 zł., Piepes 2 zł., Geilhofer 2 zł., Karczewski 2 zł., Współpracownicy apteki pod gwiazdą dr. Karola Mikolascha 33 zł., Kajetanowicz 3 zł., Stasiów 2 zł., Kalicki 2 zł., Popiel 1 zł., Li-
sowski 1 zł., Wankowicz et., Rucker Jan 1 zł., Adler 1 zł. 50 ct.,

Rosner 1 zł., Englander 1 zł., Krzykowski 1 zł. 50 ct., Popiel M. 1 zł., Horowitz 3 zł., Landesberger 1 zł. 50 ct., Pineles 1 zł., Hubicki 50 ct., Szustow 1 zł., Rhein 1 zł., Hubel 2 zł., Brandhuber 1 zł., Podgórski Wł. 1 zł., Kowalski 1 zł., dr. Dunin Wąsowicz 1 zł., młodzież farmaceutyczna z Biały-Bielska 5 zł., Ad. Inlender w Brodach 3 zł., Piotr Wąsowicz w Brodach 1 zł., Stanisław Karcz w Brodach 1 zł., L. Rosenberg w Brodach 1 zł., Włodzimirski—Sądowa Wisznia 2 zł., Julijusz Fischer w Rzeszowie 1 zł., Antoni Brzęs w Rzeszowie 1 zł., J. Wędkiewicz w Dąbrowie 1 zł., K. Wędkiewicz w Dąbrowie 40 ct., W. Grabowski 50 ct., Goldman w Tarnopolu 1 zł., Krański w Tarnopolu 1 zł., Doboszyński w Horodence 1 zł., Buczek w Kolbuszowie 1 zł., Bruckner w Glinianach 1 zł., Zahradnik w Busku 1 zł., Żołyński w Mostach 1 zł., Julijan Nowicki w Peczeniżynie 1 zł., Podsoński w Olesku 1 zł., Dziembowski w Sassowie 80 ct., Neuburg w Obertynie 1 zł.

Komitety uprasza Szan. Panów aptekarzy i kolegów, którzy mają chęć przyczynić się jakimkolwiek datkiem na budowę tego pomnika chwały narodowej, by zechcieli swe datki jak najrychlej nadesłać na ręce podpisanego.

S. Kajetanowicz,

w aptece pod złotym lwem we Lwowie.

Podziękowanie.

— Na ręce moje nadesłał kol p. Teofil Radłowiec ze Zborowa zbraną na polowaniu w Ostapiu składkę, a to od pp.: J. D. 5 zł., S. R. 1 zł., W. D. 1 zł., R. R. 1 zł., J. K. 1 zł. razem 9 zł. z przeznaczeniem udzielenia tej kwoty zuobożałemu farmaceucie, za co niniejszemu szanownemu ofiarodawcom serdeczne dzięki składam.

We Lwowie 15. stycznia 1883.

A. Mussil,

prezes towarzystwa aptek.

Ogłoszenia.

Z dniem 1. listopada r. 1879 zaczął wychodzić w Tarnowie

PRZYRODNIK „dwutygodnik popularny, pismo naukowe, którego przedmiotem będą tylko nauki przyrodnicze w najobszerniejszym tego słowa znaczeniu, z wyjątkiem filozofii przyrodniczej. Chcąc rozbudzić w naszym kraju u młodej generacji i u ludzi bez różnicy stanu i powołania a interesujących się naukami przyrodniczymi zamiłowanie do tychże nauk, zajmujących dziś stanowisko poważne a zdobywających sobie kierunkiem realnym coraz to poważniejsze i wybitniejsze stanowisko wśród innych umiejętności, powzięliśmy zamiar wskrzeszenia niejako „Przyrodnika“, który wychodził we Lwowie w latach 1871, 1872 i 1873, rozszerzyć jego program i pomnażając materjał znacznie, pozostawić przy tych samych warunkach prenumeracyjnych.

Szanownym prenumeratorem dawniejszego „Przyrodnika“ przypominamy, że dajemy dwutygodnik zamiast sześciotygodnika przy tych samych prawie warunkach prenumeracyjnych.

„Przyrodnik“ wychodzi 1. i 15. każdego miesiąca, obejmując 16 stronic druku w formie dużej 8ki, a prenumerata jego wynosi: rocznie zł. 2 ct 70.

Zygmunt Morawski. naucz. gymn., redaktor i wydawca.

FABRYKA WYROBÓW KARTONOWYCH I LITOGRAFIJA w Stanisławowie

zaopatrzona we wszystkie potrzebne maszyny i znaczne zapasy gotowych wyrobów. oferuje szanownym odbiorcom swe wyroby po cenach umiarkowanych i dostarcza takowych w jak najkrótszym czasie.

Ze strony Wydziału towarzystwa aptek powołując się na Nr. 15. Czasopisma poleca się szanownym kolegom jak najusilniej wyroby p. Laskowskiego i spółki w Stanisławowie témbardziej, że fabryka odstępuje 5% od zamówień na rzecz naszego Towarzystwa.

Z wydziału gal. Towarzystwa aptek.

OFERUJĘ BEZ ZOBOWIĄZANIA!

Cantharides natur. kilo	.	.	4 zlr. 40 ct.
" siane	"	.	4 " 60 "
" fragm.	"	.	4 " 20 "
" pulvis	"	.	4 " 80 "
Castoreum sibir deka	.	.	3 " 50 "
Colla piscium Ima kilo	.	.	17 " — "
Lapides Cancro. kilo	.	.	5 " 50 "
Lycopodium depur. k.	.	.	1 " 42 "
Rad. Rhei $\frac{1}{2}$ m. ch. k.	.	.	2 " 60 "
Lycopodium bisdepur k.	.	.	1 " 50 "
Secale cornutum kilo	.	.	1 " 10 "
Flores. Cynae ziel. kilo	.	.	— " 35 "
Semen. Cydoniar. russ. kilo	.	.	5 " 50 "
" Foeniculi nov. kilo	.	.	— " 40 "
" Sinapis alb. kilo	.	.	— " 16 "
" " nigr kilo	.	.	— " 23 "
Vassellina flav. russ. kilo	.	.	1 " 10 "

Za zaliczką lub nadesłan. gotówki. Więcej ilości taniej za uprzedn. porozumien.

Proszek na owady prawdziwy kauk. pod gwaran. k. 2-70.

Adolf Inlender,
apt. w Brodach.

Panów kolegów, którzy posłany im Kalendarz dla farmaceutów na rok 1883 zatrzymali, upraszamy by przypadającą za takowy kwotę 1 zlr 25 ct. względnie 1 zlr. 45 ct. nadesłać zechcieł „do Administracyi Czasopisma aptekarskiego“.

Lwów (Podzamcze).

Podręcznik do rozbiórów chemicznych

I. cz. Badanie jakościowe na ciała nieorganiczne.

II. cz. Rozbiór chemiczny moczu ludzkiego,
przez A. Mussila, apt. i chemika sądowego.

Jest do nabycia u autora jakoteż w księgarni pp. Gubrynowicza i Szmidta we Lwowie po 70 ct.

Na prowincyją wysła się franco za nadesłaniem 80 ct. przekazem.

Pierwszą część mej

FARMAKOLOGOZYI

rozeszłę szan. pp. przedpłacie-
lom w miesiącu marcu b. r.

Dr M. Dunin Wąsowicz.

Pod redakcją

Profesora dra Br. Radziszewskiego

wychodzi we Lwowie już rok siódmy
czasopismo

„KOSMOS“

organ towarzystwa przyrodników polskich
imienia Kopernika.

„Kosmos“ wychodzi w zeszytach miesięcznych zbroszurowanych, około 40 arkuszy druku rocznie, z drzeworytami i tablicami litografowanymi. Prenumerata wynosi we Lwowie półrocznie zł. 2 ct. 50, z przesyłką pocztową zł. 3. — W Warszawie u Gebethnera i Wolffa półrocznie rsr. 2.

Całkowite roczniki z r. 1876, 1877, 1878 1879 1880 i 1881 możn. jeszcze nabyć we wszystkich księgarniach krajowych i zagranicznych po cenie prenumeracyjnej. Roczniki te zawierają prace panów Abakanowicza, Bandrowskiego, Godlewskiego, Grabowskiego, Fabiana, Kreutza, Janoty, Mikołajczaka, Nenckiego, Niedźwieckiego, Ochrowicza, Radziszewskiego, Rościszewskiego, Stanckiego, Syrskiego, Tynieckiego, Wąsowicza, Wróblewskiego i wielu innych.

Od dnia 1. lipca 1878 r. wychodzi w Krakowie pod redakcją dra Władysława Wistockiego, kustosa biblioteki Jagiellońskiej,

„PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY“

miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarzy, jakoteż czytających i kupujących książki. Każdy numer w objętości $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ arkusza druku w zwykłej 8ce, 49 wierszy (61 petitowych) wysokiej, zawiera dwa działy: 1. Bibliografię właściwą bieżącą; 2. Ogłoszenia czyli inseraty księgarskie, drukarskie, antykwarskie i t. p.

Warunki prenumeraty: całorocznie zł. 1, półrocznie 50 ct., ćwierćrocznie 28 ct., miesięcznie 10 ct. z przesyłką pocztową całorocznie 1 zł. 24 ct., półrocznie 62 ct., ćwierćrocznie 34 ct., miesięcznie 12 ct.

Opłata od ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 50 ct., za całą stronice czyli 61 wierszy petitowych 5 zł.

Księgarniom i antykwarniom, jakoteż redakcyjom pism naukowych i literackich, prenumerującym dla swoich czytelników znaczniejszą liczbę egzemplarzy, odstępuje się stosowny rabat, mianowicie przy każdych 20 egzempl. $\frac{1}{6}$ część stronicy czyli 10 wierszy petitowych bezpłatnie do ogłoszeń.

Prenumeratę w gotówce i wyrażnie pisane ogłoszenia przysyłać należy za pośrednictwem księgarni krajowych i zagranicznych najdalej do 20 każdego miesiąca albo do księgarni Gebethnera i Spt. w Krakowie, albo wprost do redaktora „Przewodnika bibl.“ 6-9-?

Redaktor odpowiedzialny: dr. M. D. Wąsowicz, doc. uniwersytetu.

Nakładem galic. towarz. apték.

Z drukarni J. Dobrzańskiego i K. Gromana.